

NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG NHÃN HIỆU CHỨNG NHẬN SẢN PHẨM “Miến Dong Bình Lư” HUYỆN TAM ĐƯỜNG TỈNH LAI CHÂU

Hoàng Thị Nga
Trung tâm Tài nguyên thực vật

Mẫu biểu trưng nhãn hiệu
chứng nhận “Miến dong Bình Lư”

1. Mở đầu

Theo số liệu thống kê, tính đến tháng 8/2021 đã có 497 nhãn hiệu chứng nhận được Cục Sở hữu trí tuệ cấp giấy chứng nhận tại Việt Nam. Điều này cho thấy, nghiên cứu xây dựng nhãn hiệu cho các sản phẩm nông nghiệp, nông thôn cho cộng đồng sử dụng đang được trung ương và các địa phương đặc biệt quan tâm. Trong các loại hình bảo hộ nhãn hiệu được pháp luật thừa nhận thì nhãn hiệu chứng nhận đã chứng minh được lợi thế trong khai thác giá trị của sản phẩm đặc sản địa phương. Nhãn hiệu là những dấu hiệu dùng để phân biệt hàng hóa, dịch vụ của các tổ chức, cá nhân khác nhau. Dấu hiệu dùng làm nhãn hiệu phải là những dấu hiệu nhìn thấy được dưới dạng chữ cái, từ ngữ, hình ảnh, hình vẽ hoặc sự kết hợp của các yếu tố đó được thể hiện bằng một hoặc nhiều màu sắc. Nhãn hiệu chứng nhận là chủ sở hữu nhãn hiệu cho phép tổ chức, cá nhân khác sử dụng trên hàng hóa, dịch vụ của tổ chức, cá nhân đó để chứng nhận các đặc tính về xuất xứ, nguyên liệu, vật liệu, cách thức sản xuất hàng hoá, cách thức cung cấp dịch vụ, chất lượng, độ chính xác, độ an toàn hoặc các đặc tính khác của hàng hoá, dịch vụ mang nhãn hiệu.

Trong khuôn khổ của Dự án “Ứng dụng tiến bộ kỹ thuật trồng, chế biến bột cây dong riêng chất lượng cao và xây dựng miến dong Bình Lư, huyện Tam Đường”, mã số DALC 02/19, Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Lai Châu đã phối hợp với Trung tâm Tài nguyên thực vật - Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam thực hiện, trong đó nội dung xây dựng nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư”, huyện Tam Đường là một trong những kết quả được đánh giá thành công bởi đã

khẳng định được chất lượng sản phẩm “Miến dong Bình Lư” huyện Tam Đường, đồng thời góp phần quảng bá và khẳng định vị trí của sản phẩm trên thị trường.

2. Phương pháp nghiên cứu

Xây dựng hồ sơ đăng ký nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư”, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu gửi Cục Sở hữu trí tuệ theo quy định hiện hành bao gồm: 1) Mẫu biểu trưng (logo) của nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư”; 2) Quy chế quản lý và sử dụng nhãn hiệu chứng nhận; 3) Bộ tiêu chí về chất lượng cần chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư”; 4) Bản đồ vùng trồng và sản xuất miến dong mang nhãn hiệu chứng nhận; 5) Chủ sở hữu nhãn hiệu chứng nhận.

Thời gian thực hiện: năm 2020 - 2021.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Thiết kế và lựa chọn mẫu biểu trưng (logo) nhãn hiệu chứng nhận

Ý tưởng về mẫu nhãn hiệu “Miến dong Bình Lư” được bắt nguồn từ quy trình thực tế sản xuất sản phẩm miến dong theo vòng tròn kép kín từ trồng, chế biến tinh bột dong riêng đến sản xuất miến dong đều thực hiện tại làng nghề truyền thống miến dong tại xã Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu. Trong quá trình chế biến và bảo quản sản phẩm đều không sử dụng bất kỳ hoá chất bảo quản nào, vì vậy an toàn cho người sản xuất và tiêu dùng.

Tổng thể biểu mẫu nhãn hiệu là sự kết hợp hài hòa các yếu tố màu sắc và tạo hình. Thiết kế đơn giản, bắt mắt và thể hiện đầy đủ thông tin giúp cho khách hàng dễ nhận biết và phân biệt với các sản phẩm miến dong cùng loại. Cây dong

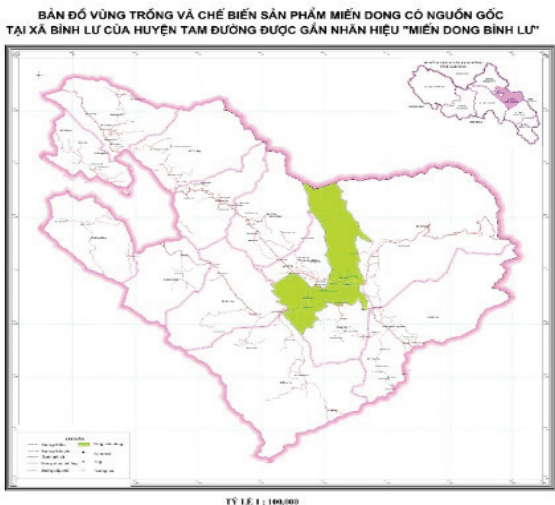
riêng là một loại cây vốn phát triển tự nhiên, dựa vào nguồn nước, thổ nhưỡng vùng Tây Bắc, cây rất thích ứng với khí hậu và thổ nhưỡng khắc nghiệt. Nhân hiệu được thiết kế hài hòa giữa các biểu tượng núi, đất, dòng suối và hình cây dong riêng đỏ được trồng tại xã Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu.

Mẫu nhãn hiệu đã được Hội nghị thống nhất thông qua và lựa chọn đáp ứng được tiêu chí đơn giản, dễ nhớ, không trùng lặp, đặc trưng, màu sắc hài hòa, truyền tải được đúng thông điệp của người sản xuất muốn gửi gắm vào sản phẩm họ làm ra thông qua mẫu nhãn hiệu chứng nhận sản phẩm “Miến dong Bình Lư”.

3.2. Xây dựng Quy chế quản lý và sử dụng nhãn hiệu chứng nhận

Sau khi dự thảo Quy chế quản lý và sử dụng nhãn hiệu chứng nhận được thông qua Hội thảo lấy ý kiến của các hộ dân trồng dong riêng, sản xuất miến dong, cán bộ quản lý thuộc Phòng Nông nghiệp và PTNT, Phòng Kinh tế và Hạ tầng, Văn phòng UBND huyện Tam Đường, UBND xã Bình Lư, HTX Nông nghiệp và Dịch vụ Bình Lư... để thống nhất và hoàn thiện. Quy chế quản lý và sử dụng nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư” gồm 6 chương với 21 điều.

3.3. Bản đồ vùng trồng dong riêng, sản xuất miến dong

Bản đồ vùng trồng và chế biến sản phẩm miến dong có nguồn gốc tại xã Bình Lư, huyện Tam Đường được gắn nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư”

Bản đồ vùng trồng thể hiện quy mô sản xuất của sản phẩm, nguồn gốc xuất xứ của sản phẩm.

Bản đồ vùng trồng dong riêng tại xã Bình Lư quy hoạch đạt 80 ha và vùng sản xuất miến dong được xây dựng với tỷ lệ 1:100.000 quy mô tại xã Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu.

3.4. Xây dựng bộ tiêu chí cần chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư”

* **Nguồn gốc sản phẩm:** Được sản xuất theo quy trình khép kín từ sản xuất củ dong riêng, chế biến bột dong và sản xuất miến dong đều được triển khai thực hiện tại xã Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu. Vùng nguyên liệu trồng cây dong riêng lấy củ cũng được quy hoạch theo định hướng của UBND huyện Tam Đường, quy mô 80 ha với giống dong riêng đỏ được trồng tại địa phương từ rất lâu đời. Quy trình sản xuất bột dong riêng và sản xuất miến dong áp dụng theo Quy trình của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) năm 2012.

* **Bộ tiêu chí cần chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư”:**

Bộ tiêu chí cần chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư” bao gồm các chỉ tiêu về chất lượng cảm quan (5 chỉ tiêu); chất lượng sinh hóa (12 chỉ tiêu), chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm - chỉ tiêu vi sinh vật (1 chỉ tiêu - chỉ tiêu tổng số nấm men, nấm mốc) và kim loại nặng (3 chỉ tiêu). Bộ tiêu chí cần chứng nhận cho sản phẩm miến dong Bình Lư được xây dựng căn cứ các chỉ tiêu cảm quan đối với sản phẩm miến dong của Bộ NN&PTNT năm 2012, căn cứ các chỉ tiêu chất lượng sinh hóa, chất lượng vi sinh vật, kim loại nặng theo Quyết định số 46/2007/QĐ-BYT của Bộ Y tế đối với sản phẩm miến dong. Những tiêu chí cần chứng nhận nêu trên phản ánh đúng nguồn gốc sản phẩm, chất lượng của sản phẩm cũng như đảm bảo về an toàn vệ sinh thực phẩm của sản phẩm “Miến dong Bình Lư”, đồng thời đáp ứng đầy đủ yêu cầu về chất lượng sản phẩm theo quy định, an toàn cho người sử dụng, đây cũng là mục tiêu cả người sản xuất và người tiêu dùng đều hướng tới.

- **Chỉ tiêu cảm quan:** Kết quả đánh giá chất lượng cảm quan của miến dong Bình Lư đều đạt tiêu chuẩn chất lượng của sản phẩm miến dong của Bộ NN&PTNT, năm 2012. Theo đó, đánh giá cảm quan chất lượng miến dong gồm các chỉ tiêu màu sắc, trạng thái, mùi, vị và tạp chất, cho

thấy: Miến dong Bình Lư với đặc điểm đặc trưng màu trắng, dạng sợi đều nhau, bề mặt nhẵn bóng, sợi không bị đứt gãy, có mùi đặc trưng của miến dong, không có mùi mốc, không mùi vị lạ, hương vị nấu ăn thơm ngon đặc trưng, sợi giòn dai, không nát, không cát sạn tạp chất.

- *Chỉ tiêu sinh hóa*: Chỉ tiêu sinh hóa gồm 12 chỉ tiêu: Protein, lipit, nước, tinh bột, xơ thô, tro tổng số, canxi, photpho, natri, kali, sắt và vitamin B1. Tất cả 12 chỉ tiêu sinh hóa này đều đạt giá trị quy định về sản phẩm dạng sợi của Bộ Y tế tại quyết định số 46/2007/QĐ-BYT. Trong đó có một số chỉ tiêu chất lượng sinh hóa vượt trội: Hàm lượng protein trong các mẫu miến dong Bình Lư dao động từ 0,58% đến 0,65% và cao gấp 2 lần so với mức tiêu chuẩn quy định sản phẩm thực phẩm dạng sợi (protein chỉ từ 0,3% trở lên).

- *Chỉ tiêu vi sinh vật*: Ở tất cả các mẫu miến dong Bình Lư phân tích thì tổng số nấm men, nấm mốc là rất thấp, dao động từ $2,0 \times 10^1$ đến $2,4 \times 10^1$ khuẩn lạc/g, trong khi mức tiêu chuẩn tối đa lên tới 102 khuẩn lạc/g. Chỉ tiêu vi sinh vật trong miến dong Bình Lư đều đạt mức tiêu chuẩn cho phép đối với sản phẩm miến dong.

- *Chỉ tiêu kim loại nặng*: Các chỉ tiêu kim loại nặng trong sản phẩm miến dong Bình Lư được đề cập, phân tích gồm asen, chì và cadimi. Các chỉ số của cả ba kim loại này trong các mẫu miến dong Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu đều nằm trong giới hạn cho phép đối với sản phẩm miến dong căn cứ theo Quyết định số 46/2007/QĐ-BTY. Asen không phát hiện trong tất cả các mẫu miến dong Bình Lư được phân tích, trong khi hàm lượng tiêu chuẩn tối đa của asen cho phép trong sản phẩm miến dong là 1,0 mg/kg. Hàm lượng chì trong các mẫu miến dong Bình Lư có chỉ số dao động từ 0,130 - 0,149 mg/kg, thấp hơn mức tiêu chuẩn tối đa an toàn cho phép của hàm lượng chì trong sản phẩm miến dong là 0,2 mg/kg. Hàm lượng cadimi trong miến dong Bình Lư dao động từ 0,063 - 0,085 mg/kg, trong khi mức tiêu chuẩn tối đa cho phép trong miến dong là 0,1 mg/kg.

Như vậy, các chỉ tiêu về cảm quan, chất lượng sinh hóa, chỉ tiêu vi sinh vật và chỉ tiêu kim loại nặng trong sản phẩm miến dong Bình Lư, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu đều đáp

ứng yêu cầu của Bộ Nông nghiệp và PTNT, 2012, Quyết định số 46/2007/QĐ-BYT của Bộ Y tế đối với sản phẩm miến dong cho thấy tất cả các chỉ tiêu đều đạt tiêu chuẩn sản phẩm miến dong an toàn cho người sử dụng. Đây là những căn cứ quan trọng để hoàn thiện hồ sơ đơn đăng ký nhãn hiệu chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư”.

3.5. Xác định chủ sở hữu nhãn hiệu chứng nhận

Mục 4, điều 87 Văn bản hợp nhất - Văn phòng Quốc hội về Luật Sở hữu trí tuệ ngày 25/6/2019 quy định: Tổ chức có chức năng kiểm soát, chứng nhận chất lượng, đặc tính, nguồn gốc hoặc tiêu chí khác liên quan đến hàng hóa, dịch vụ có quyền đăng ký nhãn hiệu chứng nhận với điều kiện không tiến hành sản xuất, kinh doanh hàng hóa, dịch vụ đó; đối với địa danh, dấu hiệu khác chỉ nguồn gốc địa lý đặc sản địa phương của Việt Nam thì việc đăng ký phải được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cho phép. Như vậy, chủ sở hữu đăng ký nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư” là Ủy ban Nhân dân huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu là đúng quy định. Việc xin phép sử dụng địa danh Bình Lư trong xây dựng nhãn hiệu chứng nhận cho sản phẩm “Miến dong Bình Lư” của UBND huyện Tam Đường cũng đã được UBND tỉnh Lai Châu chấp thuận tại công văn số 21/UBND-VX ngày 5/1/2021.

4. Kết luận và đề nghị

Đã xây dựng và hoàn thiện hồ sơ đăng ký nhãn hiệu chứng nhận sản phẩm “Miến dong Bình Lư” với chủ sở hữu là UBND huyện Tam Đường. “Miến dong Bình Lư”, huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu đã được Cục Sở hữu trí tuệ, Bộ Khoa học và Công nghệ cấp Giấy chứng nhận nhãn hiệu số 405047 theo Quyết định số 92170/QĐ-SHTT ngày 30/11/2021.

Tiếp tục tuyên truyền, quảng bá giới thiệu sản phẩm “Miến dong Bình Lư” trên nhiều phương tiện thông tin đại chúng khác nhau để mở rộng thị trường tiêu thụ. Các cơ sở sản xuất cần duy trì và không ngừng nâng cao chất lượng sản phẩm để đảm bảo sản phẩm mang nhãn hiệu chứng nhận “Miến dong Bình Lư” luôn là sản phẩm tốt có uy tín với người tiêu dùng.